

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicijska na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu nišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Razlika med Hrvati in Slovenci.

II.

V zadnjem članku omenil sem že, da hrvaška inteligenca ali „gospoda“ po večem nima toliko antipatij zoper Slovence, posebno nas Slovence ali „Kranjce“, kakor priprosto ljudstvo. Antipatija priprostega ljudstva hrvaškega do Srbov in Slovencev (zadnje imenujejo „prokleti Kranjac“), je skoro prav očitno sovražstvo; od tod tudi to, da Hrvatje, ki bi hoteli vzajemno politiko z drugimi Jugoslovani, pri narodu ali priprostem ljudstvu ne najdejo ne le nobene podpore, ampak celo očitno nasprotstvo, kajti priprost Hrvat ne mara ne Srba ne „Kranjca“.

Odkod to sovražstvo priprostega Hrvata do Srba in Slovencev ali „Kranjca“?

Sovražstvo Hrvata do Srba ima versko podlago; Hrvatje so namreč katoličani, Srbi pa pravoslavni, zato se ne morejo trpeti med sabo. To je glavni vzrok. Je jih še več drugih vzrokov, ktere razkladati pa tu ni naš namen.

Pač pa hočemo poiskati vzroke sovražstva Hrvatov, to je priprostega ljudstva do Slovencev ali „Kranjcev“. To sovražstvo ni staro, ob času turških napadov so se Hrvatje in Slovenci složno borili zoper skupnega sovražnika; to sovražstvo je marveč rodila politična prememba. Hrvaška je imela v zgodovini avstrijski lepe in slavne dobe; kaj so bili hrvaški bani, to bo pač vsakemu znano, ki le površno vé avstrijsko zgodovino. Skoro osem sto let je bila Hrvaška ponosna na svoje pravice, svobodo svojo. Priprosti narod sicer ni bil prost ali svoboden v pravem pomenu besede, ampak

služnik velikih posestnikov, katerim je plačeval desetino. Pri tem je dobro živel, dobro jedel in pil, vse, česar je potreboval, dobival je pri svojih patronih, tako da ni bil v nobenih skrbeh. Te osode se je tako navadil priprosti kmet, kakor se navadi hlapec gospodarja, pri katerem mu dobro gre, ni si želel drugačne osode.

Kar pride preuredba politične uprave, odtrganje kmeta od grajščine; kmet je postal samostojen, a s svobodo vred je dobil davke, z njimi pa tudi skrb za-se in za svoje. To se mu je zdelo tako neprijetno, kakor otroku, ki sicer rešen ječe maternega telesa pride na luč in se more prosteje gibati, s tem pa je razpostavljen vsem človeškim nadlogam, kterih prej v odvisnosti ni čutil, ali kakor hlapcu, ki popustivši gospodarja postane sam svoj in stopi v stan, kterega ni bil navajen. Saj so še Izraelci v puščavi zdihovali po loncih mesa v Egiptu.

Pri tem osvobojenji kmeta pa je videti zopet tisto roko sisteme, ki je v Avstriji Slovane od nekaj že skušala razdružiti. Pri politični uravnavi po absolutni sistemi, ko so bili Hrvatje vpreženi v državni voz enako drugim narodom avstrijskim, je poslal Bach jim za uradnike, finančne stražnike, žandarje itd. skoro same Kranjce. Ravno ti organi pa pri ljudstvu niso nikjer priljubljeni, tudi Hrvatje so marali toliko za-nje, kolikor razvajeno dete za svojega odgojitelja, „ki vedno vse ono hoče, kar dete noče“. Nasledki so se pa tudi res kmalo pokazali. Če je novega političnega življenja, novega reda in novih postav nevajeni prebivalec v tem obziru stopil čez vojnice, prišla ga je policija. Sodnik pa je bil Kranjec. „Prokleti Kranjac!“ je klel obsojeni. —

Tobak in sol je imel Hrvat prej prosto, prvega je sadil sam, zadnje pa kupoval po jako nizki ceni; ravno tako je smel kuhati si žganje, kolikor se mu ga je ljubilo. To vse pa je bilo potem pod velik davek dejano in finančna straža je imela paziti, da ni kdo države goljufal. Bil pa je priprosti kmet, ki ni umel, zakaj je zdaj hipoma prepovedano to, kar je bilo prej dovoljeno, zasačen pri kuhanji žganja ali je finančna straža na njegovi njivi našla nasajen prepovedani tobak. Moral je plačati veliko kazen. „Kdo te je izdal?“ bilo je navadno vprašanje. „Finančni stražnik — Kranjac. Prokleti Kranjac!“ To je bil odgovor.

Ravno tako je klel hrvaški kmet davkarja, ki ga je prišel zaradi dolžnih davkov rubit, in žandarja, ki je bil povsod eksekutiven organ. Za odhajajočim je zmiraj donelo „prokleti Kranjac“ med škripajočimi zobmi in marsiktera pest se je zvila v bunko.

„Prokleti Kranjac!“ Ta izrek je postal v kratkem navadna kletev, ki je veljala vsakemu, kateri je Hrvat kaj neprijetnega prizadjal, da je bil le tujec. Tudi Nemce je hrvaški kmet s tem izrazom pozdravljaj. Pri vsem tem ni čuda, da so Slovenci ali „Kranjci“ pri hrvaškem ljudstvu prišli v slabo ime, v preklic in da bi bilo hrvaški inteligenci ali gospodi jako težavno pridobiti narod za vzajemno politiko, za prijateljstvo s Slovenci. To je po večem zadolžila Bachova politika, nikakor pa Slovenci; v potrjenje tega nam ni treba še navajati krivice, ki se godi vsemu narodu za ono, kar so le nekteri — in to po dolžnosti, po svojem poklicu, po postavi — morali neprijetnega storiti posameznim izmed hrvaškega ljudstva, ki so prestopali postave.

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

Vsake jedi okus še le potem prav spoznaš, ko si jo povžil, slavni možje postanejo še le potem prav slavni, ko jih je smrt pobrala, in članki slovenskih listov še le potem prav imenitni, ko jih je državni pravdnik pohrustal s papirjem in kolekom vred, na katerem so bili tiskani. Če rečem namreč, da je bil list zasežen, ne rečem še, da je ves natis policija pobrala; nekaj listov vselej uide poželjivi roki policaja in ti potem nastopijo dolgo pot od bralca do bralca, na kateri mnogo trpé in se zelo zdelajo. Marsikteri se tudi v zavitku skrbno skrit pelje po pošti do kacega prijatelja ali bralca, varovan po marki za 5 kr. Tako tudi drugi zvedo, kak okus ima članek, kterega je državni pravdnik snedel; a da-si ta trdi, da je jako nevaren in strupen, vendar še ni bilo nikdar slišati o kaki nesreči, ki bi se bila po njem zgodila. Dokaz, da državni pravdnik ne pozna želodec bralcev slovenskih časnikov.

Laasko leto sem nekaj na tem mestu pisal in trdil, da ljubljanska policija — po ukazu državnega pravdnika edino le slovenske liste konfiscira. Ta trditev je imela ta vspeh, da je državni pravdnik brž segel po dotični številki. Ali ta pot ni nič opravil, kajti pri obravnavi o pritožbi zaradi te zasege je slavna deželna sodnija razsodila, da je res, kar sem jaz pisal in trdil, ker do tje res ni bil vsaj v Ljubljani še noben drug list konfisciran, kakor slovenski. — Danes bi kaj takega ne smel več pisati, kajti zdaj bi ne bila več resnica. Ne vem, je li jezila slavne deželne sodnije razsodba državnega pravdnika, ali kaj, ker zdaj je tudi segel že po „turškem listu“ — dvakrat le, a vendar — segel je in jaz bi ne smel več trditi, da samo slovenske liste konfiscira.

Enotera hrana ne tekne, želodec se je naveliča, če je še tako okusna. To je skusil gotovo tudi državni pravdnik. V kratkem času je namreč pozobal trikrat „Slovenca“, trikrat „Narod“. Pretekli teden si je v torek privoščil „Slovenca“, a v četrtek že, predno je mogel

tega prav prebaviti, „Narod“; ni čuda, če ga je v želodcu tiščalo. Tedaj mu je gotovo dobro došel „turški list“, ki je zvečer z nepristojnimi člankom dal povod za konfiskacijo. Ko so policaji stopili v Kleinmayerjevo tiskarno, so se stavci neki čudno pogledovali, češ: „kaj ima policija pri nas opraviti? Nemara je zgrešila pot“. Na to so neki ukazali dečku, naj ji pokaže pravo pot do Blaznikove ali „narodne“ tiskarne, češ, da pri Kleinmayerji se ne konfiscira — „weil es dera bei uns net gibt“. A policija že vselej dobro vé, kam ima iti, in tako se ni dala motiti v svojem poslu, marveč vzela razvajenega, scrtljanega in razposajenega smrkolina seboj. Kako trdosrčna je ta policija, da še nemčurskega srčka s turško kapico brez usmiljenja pograbi!

Konfiskacije so tedaj v Ljubljani kaj navadnega, skoro tako pogoste, kakor poročila o turških zmagah. Razložek je le ta, da konfiskacije redno potrdi deželna sodnija, novic o turških zmagah pa nihče ne. Naravno je v takih časih, da vse hrepeni po novicah iz bojišča in oblega kraje, kjer se najprej zvedó. V prvi

Jugoslovansko bojišče.

Vnanji državniki so pretekli teden turški vladi priporočali, da naj s^o Srbi in Črnogorci najprej sklene premirje, potem pa stalni mir. Pa njihovo prizadevanje je bilo zastoj; premirje je vlada turška odrekla, za sklenitev miru pa tirja silno ostre pogoje. Zahteva namreč, da v trdnjave Belgrad, Semendria in Šabac sprejmo turško posadko, da Srbija naenkrat plača zastalo dajico in primerno odškodovanje za vojsko. Kakor se v Carigradu govori, hočejo Turki celo zahtevati, da naj Srbi odstavijo kneza Milana in izvolijo novega kneza, in da naj zgube več po pariški pogodbi jim zagotovljenih pravic. Dalje zahteva vlada turška, da se morajo vsi tožiti, ki so se vdeležili vstanka. Srbska mora sultana pripoznati za svojega vladarja in to dejansko pokazati s tem, da vnanje zastopništvo svoje prepusti Turčiji, ktera bi imela tudi govoriti pri vredbi vojne srbske. Se ve, da niti Srbi, niti vnanje vlade ne morejo sprejeti teh trdih pogojev, ktere so Turki stavili zanašaje se na njihovo neednost, da bi ob enem potlačili Srbsko in zmagovalno Črnogoro. A ta trdovratnost utegne Turčiji hudo škodovati. Odjenljivost vnanjih vlad ima namreč svoje meje in če se Turčija voljno ne bo vdala, jo bodo pa vlade silile. Madjarski listi že pišejo, da se bo iz posredovanja državnikov razmotala evropska vojska, iz Berolina se pa celo poroča, da Nemčija in Rusija ste se dogovorili Turčijo prijeti in da se Avstrija temu ne bo smela upirati. Tudi Angleška Turčiji ne bo mogla pomagati, ker njeni lastni podložniki o zvezi s Turčijo nočejo nič slišati. Sicer pa se Srbom nikakor ne godi še tako hudo, kakor razni „turški listi“ trdijo. Čolak Antič je zmagal pri Javoru, Černajev pa je 9. t. m. prijel in pregnal Turke na obeh straneh Morave in Horvatovič jim je z 20.000 možmi celo zaprl pot proti Nišu. Kakor se telegrafuje „N. W. Tagblatt-u“, navdušenost za vojsko na Srbskem raste, odkar se Turčija brani skleniti premirje. Pravijo, da se hočejo bojevati tudi potem še, če pade Beligrad.

Rusi še vedno v obilnem številu prihajajo na Srbsko, in sinovi najslavnejših družin ruskih že služijo v vojni srbski; nedavno je došel v Belgrad bratranč kneginje Natalije, knez Obolenski, ter se je kot prostovoljec podal k vojni v Deligrad.

Turški veliki vezir je glavnemu po-

veljniku Abdul Kerim-paši (šegavci ga imenujejo Abdul „Kehr-um“ paša) neki telegrafiral, da naj gre hitro naprej in vojsko kmalo konča. Pa Kerim paša je odgovoril, da se bode tudi odslej naprej tako počasi dalje pomikal, da imajo ljudje po mestih in vaseh čas reči svoje pobrati, in oditi, ker noče, da bi vojaki njegovi z ropanjem in klanjem dražili jezo Evrope. S tem izgovorom hoče Abdul Kerim boje prikriti silno velike težave, ki Turke od dne do dne bolj zadržujejo. Abdul Kerim že 5 tednov ni prišel iz svojega šotora pri Nišu, kjer celi dan dremlje in leži, ter raznim vojaškim oddelkom razpošilja povelja, ne da bi se osebno prepričal, kakšni so kraji in kako bi najlaglje dosegel svoj namen. Ob enem si pa z njimi sam sebi daje jako slabo spričevalo, ker kot glavni poveljnik še toliko moči in veljave nima, da bi vojakom svojim zabranil klanje in ropanje.

Nekteri listi pišejo, da se hoče Abdul Kerim paša odpovedati poveljništvu, če se bo Srbom dovolilo premirje, preden vojna njegova vzame Aleksinac.

Vojni minister Nikolič prevzame višje poveljništvo armade iberske, Čolak Antič pa bode nadomestoval Alimpiča, ki bode premeščen k generalnemu stabu. Vojno ministerstvo se bode izročilo Milankoviču, ki je že veliko let načelnik upravnega oddelka v vojnem ministerstvu.

Večino ruskih častnikov so poslali k armadi ob reki Drini, ktero dan za dnevom pomnožujejo, kar jasno kaže, da hočejo tam zopet prijeti Turke. Deligrad se čedalje bolj vtrduje; iz Belgrada pošiljajo tje topove in streljivo. Pravijo, da se zamore trdnjava šest mesecev braniti. Pri Aleksincu je padel ruski obrist Rajevski, ki se je pri Sebastopolu odlikoval. Zapustil je 50.000 rubljev, ki se imajo med vojno srbsko razdeliti.

Knez Milan se bode neki zopet podal v Paračin in se bode nekaj dni tudi v Deligradu mudil.

V severni Bosni je vstanek neki zatrt; le Štefanovič ima še kakih 250 mož pri Banjaluki, Despotovič pa okoli 600 mož. Četo arhimandrita Dučica so Turki pri Javoru neki razkropili in Dučica ranili, ki je 7. t. m. prišel v Deligrad.

nah, sem rekel, tedaj po vseh ne. Hvale vredna izjema je kavarna Schmidtova v špitalskih ulicah. Gospod Schmidt je Švicar, tedaj nam tujec, a on bi smel izgled biti vsem tujcem, ki med nami živé o kakí obrtniji. Sam dober in iskren Švicar spoštuje vsakega narodnjaka, dokaz temu je njegova kavarna, v kateri naha-jaš zlasti slovanskih in Slovanom prijaznih listov toliko, kolikor v nobeni drugi kavarni. Razen do malega vseh slovenskih listov je pri njem „Politik“, „Vaterland“, „Reform“, „N. W. Tagblatt“, „Obzor“ itd. Vrh tega naroči vsak slovanski list, če ga le trije gostje želé brati. Mu pa tudi ni zdihovati po gostih, kakor drugim, ampak njegovi prostori so premajhni za vse, zato je zdaj razširil jih izdatno ter privzel še bližnjo prodajalnico, da bo njegova kavarna ne le prijazna, ampak tudi bolj prostorna. Opravo, n. pr. biljarde, je naročil nove za lep denar. Ponovljeni kavarni pa gre tudi novo ime in to mu bo dal — ne kak Auersperg ali kak drug „svetnik“ liberalne dobe, ampak slavni kranjski zgodovinar Valvazor. Da mi tedaj nihče več ne gre v

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. septembra.

Avstrijske dežele.

Cesar so 10. t. m. došli v Sibirij, kjer so bili od ljudstva slovesno sprejeti in prisrčno pozdravljeni. V sibirinskem okraju prebivajo nemški Saksonci, vendar je pa višji župan Wächter, ki ima tudi naslov grofa saksonskega, cesarja pozdravil v madjarskem jeziku; tudi je zaukazal cesarsko črno-rumeno zastavo spraviti in namesto nje obesiti madjarsko.

Državni zbor se neki snide še le sredi meseca oktobra, ker se ministri še niso porazumeli o novi pogodbi med Cislo in Translo. Ker s 1. decembrom poteče kupčijska in colna zveza, pa skoraj ni mogoče, da bi bili dotlej načrti vsih dotičnih postav že dovršeni, bode državni zbor najbrže za eno leto provizorično podaljšal dosedanjo pogodbo.

Državni denarni minister Hofmann je neki odločen, da bo dovršil pogodbo med Cislo in Translo. Ko je neki minister tožil, da bo težko v državnem zboru dobiti večino za to pogodbo, reklo se mu je, da bode uradniško ministerstvo doseglo, kar strankarsko ne more, in Hofmann je neki odločen za predsednika temu ministerstvu.

Hrvatski „Obzor“ ima dopis od Broda, kjer se pripoveduje, kako slabo se bosenskim beguncem na Hrvatskem godi. Ukvarirani so po prostorih, ki so namenjeni za shrambo raznega blaga. Podpore ne dobivajo skoro nobene, jesti jim ubogi graničar nima kaj dati, ker sam skoraj nič nima; kar je dela, opravijo ga lahko domači ljudje, toraj tudi ni zaslužka; vrhu tega jih tirajo še sem ter tje, in hrvatski beriči jih tolčejo brez vsacega povoda, tako, da je med njimi nepopisljivo gorjé, in mnogi se vračajo nazaj pod turški meč, ker pravijo, da se jim tam ne more slabeje goditi, kakor na Hrvatskem. — Poslali so tedaj deputacijo k generalu Mollinaryu prosit ga, naj jih reši, da za lakoto ne umró, ker nimajo prav nič jesti in od nikoder nikake podpore. Več ljubljanskih posestnikov, kakor se nam poroča, bilo bi pripravljenih sprejeti v hišo po enega ali po dva bosenskih beguncev.

Vnanje države.

V Belgradu so slovesno obhajali

vrsti so kavarne, katerih poleti o mirnih časih posebno ne obrajtamo. Ljubljana jih ima dosti, morda še preveč, kajti če bi jih bilo premalo, bi se kavarnarji pritoževali, da imajo gostov preveč. Ker pa kavarnarji tožijo vedno le, da imajo gostov premalo, je dokaz, da je kavaren preveč. Dobro za občinstvo, slabo za kavarnarje! — Če bi po kavarnah hotel soditi o narodnosti mesta, bi gotovo rekel, da je Ljubljana nemška ali celó pruska. To sodbo boš naslanjal na časnike, ktere po mizah zagledaš, ker so v ogromni večini nemški in sicer liberalne, to je turške barve. Le tu pa tam gleda izpod njih ponižno in boječe kaka „Politik“ ali „N. W. Tagblatt“ in v kakem kotu čepi kak slovanski list, kakor da bi prosil zamere zaradi predrznosti, da je tu, in ti naprej hvalo obetal, če ga ne pahneš od sebe ali ne raztrgaš. Tako je večidel po ljubljanskih kavarnah in mi Slovenci, ki nas je „kakor listja in trave“, ki smo v Ljubljani v ogromni večini, mi to vse pohlevno trpimo! Da, res, mi smo mi, respekt pred nami!

Tako je večidel po ljubljanskih kavar-

„Cafè Schmidt“, ampak vsak le v „Cafè Valvazor“. Da je kava in druga pijača tu izvrstna, tega mi ni treba omenjati, ker bi se videlo, kakor da bi hotel za gosp. Schmidta delati reklamo, brez ktere pa on prav lahko živi.

Tako se sčasoma vse spremeni: kavarne kakor ljudje, ljudje kakor pojmi. Do zdaj je n. pr. beseda „junaštvo“ pomenila le kak ne- navadni čin hrabrosti, n. pr. kakor nabijajo Turke Črnogorci, izmed katerih je en sam 17 Turkov s handžarom Mohamedu poslal. Tudi Srbi so junaki — vsaj do zdaj, ker so skorej vselej še po dvakrat, trikrat večo trumo Turkov naklepali. To je junaštvo, kakor si ga človek misli. A beseda „junaštvo“ se dandanes rabi tudi, če kdo zmagovalcu Černajevu ali srbskemu ministru Ristiću telegrafuje. Jaz bi stavljal glavo, da tisti štirje možje, ki so nedavno to storili iz navdušenosti in sočutja do Srbov, niso mislili niti nameravali s tem storiti kakega junaštva. Storili so, k čemur jih je srce gnalo in to je prav. Kar pride nek dopisnik, ki to dogodbo proslavlja kot junaško dejanje in s temi možmi druge po nosi bije,

god ruskega cara. Mesto je bilo vse ozalj-
šano, knez in ministri pa so se vdeležili
slovesne maše, katero je imel veliki škof.

Ruska vlada namerava krimski pol-
otok naseliti z Bulgari, katerim hoče v ta
namen zemljišča prodati po jako nizki ceni in
jih, če bi bilo treba, tudi za nekaj let opro-
stiti davkov.

Iz Carigrada odide te dni v srednjo
Azijo poslanec, ki bode konom v Bokari, Kivi
in Kašgaru naznanil, da so namesto Murada
njegovega brata oklicali za sultana. Eni pa
pravijo, da hoče turška vlada na ta način tudi
Mohamedane v drugih državah pripraviti k
boju zoper „nevernike“ t. j. kristijane. Ome-
njeni kani bi se najbrže obrnili proti Ruskej,
ki si je Bokaro in Kivo deloma že podjarmila.
Sultan je s pismom, ki se je 11. t. m. slovesno
objavilo, potrdil vse dosedanje ministre in jim
zaukazal preiskovati, kako bi se dala hitro
končati vojska, ki med narodi ene in tiste dr-
žave razsaja. Tudi jim je naročil natančno
spolnovati pogodbe z drugimi državami. —
Na Kreti so zaprli poslanca Mizotakisa.
Ker Reuf paša jako samovoljno ravná, odbrali
so kristijanski poslanci narodne skupščine ne-
kaj mož, ki naj bi šli v Carigrad, da se tam
zarad te samovoljnosti paševe pritožijo. Pa
Reuf paša je po policiji in vojakih zabranil
odhod dotične deputacije. Ko je vkljub temu
Mizotakis skusil odriniti v Carigrad, so ga na
povelje paševe prijeli in zaprli. Ljudstvo je
bilo vsled tega hudo razsrjeno in je s silo za-
htevalo, da morajo Mizotakisa izpustiti.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10 septembra. (Do-
mače in tuje časnikarstvo.) Kaj pomaga,
lepe članke pisati, ko jih pa nihče ne pre-
vdarja? Beseda gine, zgled prešine. Koliko-
krat se je Slovencem že očitalo, da imajo
premalo vneme za politične zadeve, za svojo
prihodnost, za občni narodni napredek, in
vendar zaspanost in malomarnost še niste po-
polnoma odstranjeni. Res je, da čutimo du-
najski krah v vseh udih, da ste polomani
obrtniija in kupčija; pa kaj se stori, da bi se tej
nesreči v okom prišlo? Kaj se stori, da bi
si materijalno nekoliko pomogli? Kako se pod-
pira narodna literatura? Pojte prašat k vredni-
kom slovenskih časnikov, in čudili se bode-
te požrtvovalnosti domačih pisateljev, kako se
imajo oni boriti s težavami raznotere vrste,

„ki nič ne storé za Srbe“. Za žive dni! Jaz sem
prepričan, da vsak izmed nas bi bil tak junak,
da bi za 50 kr. ali za 1 glđ. telegrafiral Srbom,
če bi vedel, da bo električna iskra par Turkov
omamila in da bode Srbom tako izdatno poma-
gano. Taki junaki smo že še, čeravno še nismo
nobenega Turka pobili. S tem, se ve, da ne
obiram onih štirih mož, ampak občudujem le
fantazijo dopisnika, ki v tem tako junaštvo
najde. Kak „junak“ bom še le jaz, ko bom
spil onih deset litrov vina, ki sem jih stavil
z nekim prijateljem Turkov za to, da bodo
Srbi zmagali! Živega me bodo morali s kamna
izsekati in postaviti — kam li? Že vem! Na
franciškanski trg pred most, da me bodo po-
streščeki občudovali, kedar ne bodo imeli nič
druzega dela.

Le bodimo junaki! Jaz sem précej zraven.
Veljá le 50 kr. ali pa 1 glđ. Dandanes je res
vse po ceni. Saj se še vitezi, baroni in grofi
z denarjem delajo, zakaj bi se junaki ne! Med
kmetiškiimi fanti velja tudi tisti za največega
junaka, kdor ga največ bokalov prenese. Ergo!

ker jih domače občinstvo preslabo podpira.
Vidimo, kako se šopiri nemško-turško čas-
pistvo po javnih prostorih naše dežele, a do-
mači časniki, ki niso nič slabše pisani od du-
najskih „velikih“ listov, morajo čepeti v kotu,
ali pa jih še celó ni najti. Naši prijatelji žali-
bog nimajo dovolj odločnosti, da bi v tem kaj
na bolje spreobrnil. Sklenili so bili „N. fr.
Presse“ iz javnih prostorov izpodrinuti, doz-
daj je pa še niso nikjer mogli. Časniki, kakor
„Tagespost“, „Morgenpost“, umazani „Extra-
blatt“ in enaki se nahajajo povsod, naših listov
pa ne najdeš v vsaki kavarni; naši Slovenci
menda raje vidijo one judovske izvrške, ki jih
vsak dan z blatom obmetujejo, kakor pa po-
štene domače časnike. Priznavamo pregovor,
da dobro blago se hvali samo, in da mu ni
treba tuje hvale; toda pri naših razmerah to
ni povsem resnično. Noben pravičen kritik ne
bo trdil, da donaša judovska „Morgenpost“
izvrstne članke, ali da je pruska „Tagespost“
še kedaj kako pametno izvorno misel med svet
poslala, ali da so podobe na prvi strani „Extra-
blatta“ unicum umetelnosti, ali da je „Nova
Preša“ izgled poštenosti, nepodkupljivosti, ne-
sebičnosti in rodoljublja. Ne, taki in enaki
časniki „regirajo“ po Ljubljani še od tiste
dobe, ko je bilo domače časnikarstvo še pre-
mlado in premalo poznato, in ko je po mestu
nemškutarija še kot edina duševna vladarica
cvetela. Ti ostanki nemškutarskega cveta po
naši deželi so ostali še do danes, ker kažejo
narodnjaki premalo odločnosti, da bi jih iztre-
bili. Mi ne pišemo ravno zá-se, ampak rečemo
le, da je škandal da se sme po naši sloven-
ski Ljubljani to judovsko šmokstvo šopiriti,
ko je vendar toliko poštenih časnikov po svetu
ki ne služijo bankinim špekulacijam, in ki o
nas Slovanih pošteno pišejo, kakor na pr. hr-
vatski „Primorac“, dalmatinski „Narodni list“,
srbska „Zastava“ in „Istok“, potem iz nem-
ških časnikov „Vaterland“, „Politik“, „Reform“,
„Tiroler Stimmen“, „Sonn- u. Montagszeitung“.
Zakaj bi se nadalje ne mogla dobiti ruska
„St. Petersburger Zeitung“, ki je pisana v
nemškem jeziku, da jo lahko berejo tudi tisti,
ki ne znajo ruski? „Slovenski narod“ si je
priboril prostor po vseh slovenskih kavarnah,
sedaj naj se potegnejo narodnjaki še za druge
veče slovenske časnike, za „Slovenca“, „No-
vice“, „Gospodarja“, „Sočo“. Če na domači
zemlji ne najdemo bralcev, kam jih pa pojde-
mo iskat, mar na Oberštajersko ali v Debrečin?
Naši prijatelji, ki pravijo „danes pa spet nič
ni not“, naj premislijo, da krava, ki nima krme,
tudi nima mleka, da krava pri gobcu molze.
Če sprevidijo, da zahteva narodna čast, da
imamo dobre domače časnike, treba jih je
tudi podpirati; saj nihče ne more tajiti, da
so narodni časniki ravno sedaj najboljše orodje
zoper tuji naval; šole so nemške, uradi nemški,
popustite še domače časnike, in popustite po-
plavati deželo z izdelki dunajskih judov, po-
tem smo pa kmalo pri kraji. Roka roko umije,
pa tukaj se sme reči, da domače časnikarstvo
več stori v prid občinstva, nego občinstvo za
časnikarstvo. Treba je bilo enkrat resnico po-
vedati in povedali smo jo, in nadejamo se, da
ne bo brez vsega vspeha, da ne bomo zopet
primorani reči: „vse zastonj.“

Z Dunaja, 10. septembra. Državni
zbor se čedalje bolj bliža, in tukajšnji državni
poslanci se z veliko marljivostjo pripravljajo
na prihodno zborovanje, ki bo zarad ponov-
ljenja pogodbe z Ogersko silno važno. Nekteri
izmed njih so prostovoljno sklicali svoje volilce,
da se z njimi dogovoré, kako naj gledé ome-
njene pogodbe ravnajo, ene pa volilci sami

kličejo na odgovor in hočejo za trdno vedeti
načela, katerih se bodo pri obravnavi držali.
Tako n. pr. so volilci notranjega mesta od po-
slancev svojih, od znanega Naceta Kuranda,
dr. Brestelna, Scutterja in pravnega ministra
dr. Glaserja zahtevali, da naj jim razložé svoje
misli o pogodbi z Ogersko. Scutter je obljubil,
da hoče sredi tega meseca sklicati svoje vo-
lilce. Tudi v drugih volilnih okrajih se bodo
te dni vršili taki shodi. Steudell in Kopp ga
hočeta sklicati že ta teden, in tudi Süß pa
Kronawetter se hočeta s svojimi volilci v tej
zadevi dogovoriti.

Gledé nove dualistične nagodbe začeli so
tudi Čehom zopet prigovarjati, da naj stopijo
v državni zbor in z zedinjenimi močmi vržejo
ministerstvo. Čehi pa se za ta vabila dosti ne
zmenijo ter pravijo prav pametno, prvič da
opozicija s Čehi vred ne bi dobila večine,
drugič, ako prav, še ni gotovo, da bi za to
moralo ministerstvo odstopiti, ker imamo nem-
ško vstavo, ne pa angleške, in tretjič dunajski
državni zbor nima dovolj vpliva ne na skupno
ministerstvo, ne na Madjare, ki imajo v svojih
rokah zunanje ministerstvo in tudi v notranji
politiki zadnjo besedo. Čehi dobro sprevidijo,
da nemška večina v državnem zboru bi ne
zmenivša se za-nje ravno tako prestopila na
dnevni red, kakor je to storila pri Moravcih
in Slovencih. In ravno sedaj bi bil najmanj
pripraven čas za vstop: če so Čehi vstrpeli do
sedaj v pasivnosti, naj še strpijo nekaj časa,
ker je upanje opravičeno, da kmalo pride čas,
ko bodo prišli Čehi še v Prago iskat. Saj
mora vendar vsak slepec izprevideti, da Avstrija
bode le mogočna, če se sprijazni s slovanskimi
narodi.

Domače novice.

V Ljubljani, 14. septembra.

(Tiskovna svoboda.) V zadnjih 10 dneh
je kosa državnega pravdnštva kaj marljivo
kosila časnike v Ljubljani. Zadela je trikrat
„Slovenca“, ravno tolikokrat menda „Narod“
in enkrat celo „turški list“, tako da res ni
bilo skoro dneva brez konfiskacije — nulla dies
sine linea. Mi ne moremo temu kaj. Pazimo in
pazimo ter dušimo nevoljo, ki nas včasih pri-
me, da bi nam le kaka količkaj bodeča beseda
ne ušla na papir, imamo paragrafe tiskovne in
kazenske postave neprenehoma pred očmi, ke-
dar pišemo ali beremo, kar nam drugi pišejo,
pa zastonj je vsa naša modrost, vsa krotkost.
Ker tedaj pri najboljši volji (ako nočemo pi-
sati edino le o vremenu, črvih, glistah, zelji,
krompirji itd.) ne moremo ogibati se konfiska-
cij, zato prosimo svoje bralce, naj imajo z nami
potrpljenje, kakor ga moramo mi imeti s se-
danjo sistemo. Saj bo že enkrat drug veter
potegnil, ne le v Turčiji, ampak tudi pri nas.
Prilog po zaseženih listih ne moremo več ja-
jati, ker nam tega blagajnica in dohodki ne
pripuščajo.

(Č. g. Karol Heidrich), špiritual semeniški,
je danes odšel v Gradec k Lazaristom. Kdor
vé, kako marljivo je opravljal pastirsko službo
v Moravcih in v Ljubljani, kako se je žrtvoval
za nesrečne jetnike na Gradu, kako koristno
je deloval pri izgojevanju mlade duhovščine
kot špiritual v semenišču, kjer je opravljal
tudi službo spovednika usmiljenih sester in je
največ pripomogel, da se je hiralnica sv. Jožefa
tako hitro dozidala, ve tudi ceniti neizmerno
zgubo, ktera po odhodu njegovemu zadene
škofijo. Govori se, da pojde še nekaj gospodov
za njim in pomanjkanje duhovnov, ki se v ne-
kterih krajih že zdaj tako britko čuti, postalo

bo kmalo še občutljiviši. — Za špirituala v semenišče pride nunski katehet č. g. Janez Flis, na dekliško šolo nunsko pa predvorski kaplan č. g. Anton Keržič.

(„Turški list“) se malo pobaha, češ, da mi nismo bili v stanu ovreči onega, kar je, kakor on trdi, pisal o narodnih učiteljih. Mi zavračati onega članka še poskušali nismo, ker vsak, kdor ga je bral in prav umel, je enako nam bil brz na pravem potu, namreč, da so bili v njem naslikani učitelji „Tagblattovega“ mesa in krvi prav dobro zadeti; zato nam je bil popis tako všeč, da smo svojim bralcem podali natanko poslovenjen odlomek iz njega. — Dalje trdi „turški list“, da zdaj, ko je tudi on zapadel dvakrat policiji, razvidi lahko vsak, da je neodvisen. Ali zakaj je bil zasežen? Morda zato, ker je po narodni stranki blato metal ali narodne može psoval? Ne, pač pa zato, ker je napadel vlado in upravno sodišče. Če se še tako scrtljan otrok v svoji razposajenosti slednjič loti svojega očeta, mu utegne tudi kaka pasti preko strani ali vsaj bo dobil po prstih. Sicer pa „turški list“, kakor se za gotovo po mestu govori, ne bo dolgo več „neodvisen“, ker bo — nehal izhajati. Patroni njegovi so se pač že naveličali tratiti denar za časnikarskega malopridneža, in kdo jim bo to zameril! Od Turka se menda tudi ni nadjati kake nagrade za pridnost in dobro zadržanje, ker Turek sam nič nima, in tako bo treba izpreči.

(„Tagblatt“) je že v drugič prinesel preklic laži o prof. Šukljeju, kakor mu je bilo po sodnji naročeno. Prvi preklic, po sodnji mu izročeni, je, kakor poroča „Narod“, po navetu dr. Schafferja in dr. Schreya, teh dveh „izvrstnih juristov“, nekoliko ostrigel in po svojem prepekeli. Ali s paragrafi se ne dá igrati, zato je bil „Tagblatt“ vnovič po sodnji prisiljen sprejeti preklic v isti obliki, ktero mu je sodnja odločila, in tako je moral eno in isto reč dvakrat preklicati, vrh tega pa še nekako denarno kazen in stroške sodnijske obravnave plačati.

(Za logaške pogorelce) je darovala dobro znana narodna štacuna S o v a n o v a v Ljubljani nič manj ko 200 kocev, ki bodo revežem po zimi prav dobro služili. Slava narodnemu trgovcu! Ti koci so se s 300 gl. vred, ktere je poslala ljubljanska čitalnica, preteklo nedeljo razdelili med pogorelce, ki so bili zlasti kocev prav veseli. — V Cerkljah gg.: M. Črnič, L. Rus, A. Vavken 6 gl.

(Semenj o Križevem) ali „češpljevi semenj“ je bil zelo slab. Živine se je prignalo mnogo in lepe, cena jej ni bila visoka, kupca malo, ker se ljudje bojé, da čez zimo ne bo krme dovolj. Trgovci in kramarji so tožili, da niso mnogo več prodali, ko o navadnih tržnih dnevih. Nekoliko je bilo tega krivo tudi slabo vreme, največ pa slabi časi.

(Neoddana pisma) se navadno na pošti vničijo, razun tistih, v kterih se nahaja kaka reč, ki je kaj vredna. Šest takih pisem namenjenih na Kranjsko hrani poštna direkcija v Trstu, kjer se do 15. novembra zamorejo dobiti. Napisi teh pisem so: 1. Karl Reviser na Kranjskem (v njem je 1 gl. bankovec). 2. Lorenc Verhovec na Dobravi (z 1 gold.). 3. Maria Pongraz v Lazih (z 25 gl.). 4. Jerni Perharz v Senožečah (z 1 gl.). 5. Miha Sajevec v Orehku (Nussdorf, z nekim pogodnim pismom). 6. Jožef Vidic na Velkem Globokom (z neko pobotnico).

Razne reči.

— Turško. V nekem kraju — na imenu ni nič ležeče — dobi višji gospod, ki je držal z ubogo zatirano slovansko „rajo“, pismo brez podpisa, ki se je blizo tako-le glasilo: „Sodnijski sluga, ki ima pobirati neke denarne kazni, za pot ne sme zahtevati od kmeta ali raje nobenega plačila, ker ga dobi od gosposke same, tako veleva strogo pastava. Sluga P. pa je vkljub temu tirjal od kmetov za pot po petnajst pijastrov (okoli 1 gl. 50 kr.) in jih tudi dobil. Naj se to naznani gosposki, da se sodnijski sluga po postavi kaznuje.“ Viši gospod, spoznavši, da se je tu krivica godila, gre h kadiju in mu naznani to. „Dajte pismo sem!“ veli kadi. „Čemu?“ praša gospod. „Da pozvem ova duhe in jih kaznujem“. Osupnjen odide gospod in raztrga pismo. „Čudna pravica to“, mrmra, „če se kaznuje tisti, ki naznani hudodelnika, ne pa hudodelnik“. — To se je zgodilo na Turškem, več dni hoda od Carigrada.

— Iz Miramara se poroča: Cesarjevič Rudolf je 9. t. m. zvečer ob 3/4 10 došel v Miramar, kjer so ga ces. namestnik baron Pino, župan D' Angeli in vojaški poveljnik spoštljivo pozdravili. 10. t. m. se je s ces. namestnikom in general-majorjem Latourom podal k „lovcu“, kjer se jako lepo vidi Trst in morje, potem pa je ogledal Maksimilijanov spominek. 11. t. m. je dopoldne obiskal ladijske, popoldne pa stolno cerkev sv. Justa in muzeje. Ob 1/2 5 ure se je vrnil v Miramar. Cesarica se 16. t. m. odpelje iz Miramara naravnost v Budapešt, nadvojvodinja Valerija pa jej sledi še 23. t. m.

† Anastazij Grün ali grof Anton Auersperg je 12. t. m. ob 3/4 4. uri popoldne v Gradcu umrl. „N fr. Presse“ piše, da 10. t. m. dopoldne je prišel na dom njegov stolni vikar Hebenstreit, da bi ga prevedel s sv. zakramenti. Pa družina ga ni pustila k bolniku, češ, da ravno spi, dasi je bila po naznanilu liberalnih dunajskih listov sama ponj poslala. Popoldne je g. Hebenstreit zopet prišel, pa ko je hotel grofa spovedati, je bolnik, ki je bil pri popolni zavednosti, glavo obrnil v steno in duhovnik je šel domu, ne da bi bil kaj opravil.

— Imenovanje. Gosp. Janez Mahkot, bivši tajnik deželne vlade kranjske, zadnji čas pa okrajnega glavarja v Črnomlji namestnik, je imenovan zdaj za okrajnega glavarja črnomeljskega. Gospod Mahkot je pošten in pravičen mož, tedaj ga bodo prebivalci črnomeljskega okraja gotovo bolj veseli, kakor so n. pr. Litijci Vestenecka.

— Morski volk. „Edinost“ piše: Vsako leto se priklatijo v naše zalive morski volkovi, ki so kopajočim nevarni. Blizo Kopra so vjeli pretekli teden ribči še mladega morskega volka, zapletel se je v navadno ribško mrežo, raztrgal jo, ali vendar tako se vanjo zamotal, da so ga h kraju privlekli in z vesli ubili. Denejo ga v barko, da ga v Trst pripeljejo, ali tu oživi ter začne mahati z repom in enega mornarja dvakrat ugrizne. Mestni magistrat ga dá v muzej.

— Vilice požrl. Iz Reke se nam piše: Napol komedijant, tako imenovani Amicicija iz reške okolice, ki se je drznil vsake baže komedijantov posnemati, in navadno z dobrim vspehom, je poskusil tudi vilice požreti. A bil je res tako lahkomišljen, da jih je resnično požrl. Sedaj pa toži v reški bolnišnici, da ga v želodcu tiši in trebuh boli, ter pričakuje ene ali druge rešitve.

— Podučevanje v pridelovanju lanu in prediva po belgiški šegi. Kranjska kmetijska družba naznanja, da bo

gosp. Andrej Piskar, ki je spisal knjižico o pridelovanju lanu in prediva po belgiški šegi, v tem predmetu pričel podučevanje v nedeljo 24. t. m. v Šmartnem pri Litiji in v nedeljo 1. oktobra v Stari Loki. V ta namen bo omejnena dneva popoldne po krščanskem nauku sklican shod kmetovalcev in poduk se bo, če bo treba, nadaljeval potem v pondeljek in torek. Ker se tudi na Kranjskem seje mnogo lanú, bi bilo želeto, da bi se teh shodov vdeležilo mnogo kmetovalcev.

— Nova slovenska knjižica je v tiskarni oo. Mehtaristov na Dunaji zagledala beli dan, in sicer „Pesmi“, zložil Libor val Buren. Teh pesmi je ravnokar izšel I. snopič, na dveh tiskanih polah; cena snopiču je 20 kr. Iziti če jih še najmanj 11 takih snopičev, vsaj vsakih štirinajst dni eden. Razpošiljajo pa se „val Burnove pesmi“ po tej ceni samo proti poštnim nakaznicam; kdor naroči dvanajst iztisov, dobi enega povrh, s poštnino vred. Pri knjigarjih, katerim se naj pové natančna adresa izdateljeva in število željenih iztisov, in proti poštnemu povzetju veljá vsak snopič 25 kr. Rodoljubi slovenski, in čestilci slovanske-narodne stvarí! Ker se „Libor val Burnove pesmi“, iz katerih veje neumorna ljubezen do slovanskega naroda, domovine in svobode, priporočajo same po sebi, Vas izdatelj brezi veliko besedij najljudneje vabi na prav obilno naročbo!

Izdatelj in založnik:

Matej Stergar,

Wien, IV., Karolinengasse Nr. 28,
II. St., Th. 23.

Umrlí so:

Od 6. do 12. sept. Alojzija Kenič, svetilničarja hči, 19 l., za pljučno sušico. Marijeta Kukla, branjevca otrok, 13 m., za grižo. Alojzija Repič, maš. voznika žena, 36 l., za oslabljenjem. Matej Cirar, gostač, 50 l., za pljučno sušico. Jakob Golob, čevljar, 48 l., za vročinsko boleznijo. Ivana Grum, šivilja, 35 l., za pljučno sušico. Neža Zwelber, delavka v predilnici, 31 l., za prsno vodenico. Franc Marzulini, ključarsk pomočnik, 21 l., za jetiko. Matej Ustar, grunstar, 50 l., umirajoč v bolnišnico prinešen. Anton Krašovic, vrtnar, 38 l., za pljučnico. Gašpar Slavič, posestnik, 89 l., za oslabljenjem. Franc Tavčar, slikarja otrok, 6 m., za božjastjo. Franc Korenčan, dninar, 43 l., za rakom. Edvard Zelnik, doktorand, 27 l., za pljučno sušico. Pavla Breskvar, krčmarja otrok, 2 l., za škrlatom.

Eksekutivne dražbe.

15. sept. 3. Jak. Judnič-ovo iz Kola (885 gl.), 3. Mih. Šutej-ovo iz Sečega sela (607 gl.), 3. Mete Rozman-ove iz Češnjic (350 gl.), 4. Jak. Gešel-ovo iz Podgozda (490 gl.), 2. Jože in Katarine Barič-ovo iz Sadinje vasi (161 gl.), vse v Črnomlji. 3. Josip pl. Pilpah-ovo iz Kanderš (7740 gl.) v Litiji. 2. Mart. Štefančič-evih dedičev iz Kamenja (1861 gl.) v Metliki.

16. sept. Marije in Tone Perhaj-ovo (1012 gl.) v Ribnici. 3. Barbare Juvančič-ove zapuščina (300 gl.) v Senožečah. 2. Jan. Remšgar-ovo iz Nadgorice (3235 gl.) v Ljubljani. 2. Fr. Švigelj-ovo z Jezera (1670 gl.), 2. Jak. Mele-ovo iz Dolenjevasi (345 gl.), 2. Tom. Vodic-ovo iz Ivanje sela (50 gl.), 2. Jan. Kogovšek-ovo iz Rovt (2829 gl.), 2. Tone Škof-ovo iz Martinjaka (1249 gl.), vse v Logatcu. 2. Tone Grbec-ovo iz Vrbiče (700 gl.) v Bistrici. 2. Matej Mahnič-ovo iz Dolenje planine (4915 gl.) v Planini.

Telegrafične denarne cene 13. septembra.

Papirna renta 66.50 — Srebrna renta 69.50 — 1840letno državno posojilo 112 — Bankine akeije 860 — Kreditne akeije 147.40 — London 121.70 — Srebro 101.75 — Ces. kr. cekini 5.83 1/2 — 20frankov 9.72 1/2.

Pri Henrik Ničman-u

na Starem trgu v Ljubljani (52-3)

dobivajo se vse knjige za slovenske in za slovensko-nemške ljudske šole.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.